NORGES OPTIKER FORBUND

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Oslo 8. januar 2021

Høringssvar – Forslag til ny forskrift om legemidler og rekvisisjoner

Norges Optikerforbund takker for å være på høringslisten. Høringssvaret diskuterer noen av høringens generelle intensjoner samt ser på nytt forslag til § 7-4 Optikerens rett til rekvirering:

- Aldersbegrensningen på 5 år bør fjernes til fordel for forsvarlighetsprinsippet
- Høringsforslaget fjerner Norges Optikerforbunds rolle i forhold til godkjenning

Høringens generelle intensjoner:
Slik høringsteksten viser til er det muligheter for å klargjøre og tydeliggjøre forskriften. Det er nødvendig å tilpasse lover og forskrifter til en mer digital hverdag.

Optikerforbundet støtter i all hovedsak forslagets intensjoner og peker spesielt på høringens vektlegging av Helsepersonellovens §4 som et viktig ledd i dette.

Høringsforslaget viser til en utvidelse av rekvireringsretten for helsesykepleiere og jordmødre. Norges Optikerforbund støtter dette.

Helse- og omsorgsdepartementet burde hatt dialog med flere helseprofesjoner og diskutert fremtidige endringer i forhold til rettigheter knyttet til bruk av medikamenter i diagnosesetting og medikamentell behandling.

Behov for å utvikle helsetjenestetilbudet:
Dagens helsetjeneste er under press og utfordringene vil øke. Ny behandling av sykdom vil skape utfordringer i helsetjenesten. Sykdomsbegrepet er i forandring: I fremtiden vil vi se oppfølging og behandling av tilstander som ikke regnes som sykdom i dagens helsetjeneste. Demografiske endringer vil øke behovet for helsetjenester. Det er allerede en trend med mer sentraliserte og spesialiserte helsetjenester. Det er behov for å tenke nytt for å sørge for gode helsetjenester for folk i hele landet.

Innen øyehelse er det allerede kjente kapasitetsutfordringer i spesialisthelsetjenesten. Behandling av tørr AMD er et eksempel på en nylig tilkommet behandling som krever store ressurser. Nærsynthet er en tilstand der det er igangsatt behandlingsregimer, uten at dette er en øyesykdom.

I en presset tjeneste som øyehelsetjenesten bør en se til andre land og forstå hvorfor de utvider mulighetene for at optikere kan bidra mer enn optikere per i dag gjør i Norge. Utvidet bruk av optikere frigjør kapasitet i spesialisthelsetjenesten som er nødvendig for å gi gode spesialiserte øyehelsetjenester.

Begrepet Avansert klinisk sykepleie (AKS) kan også tenkes innen optometri: Avansert klinisk optometri (AKO). Det er behov for å tenke fremtidens øyehelsetjenester nå, slik at det er folk på plass med kompetanse når det er behov for dette.

Optikerens rett til rekvirering:
Optikeres rett til rekvirering er i dag regulert i Forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek i §§ 2-10 og 13-3. I høringsforslaget samles disse i ny § 7-4:

§ 7-4 Optikeres rett til rekvirering
Optikere med autorisasjon eller lisens, som har gjennomført relevant og kan dokumentere opplæring i bruk av diagnostiske legemidler, kan til bruk i praksis rekvirere okulære legemidler til diagnostisk bruk på personer over fem år, samt lokalbedøvende legemidler og adrenalin. Statens legemiddelverk fastsetter hvilke legemidler som omfattes av denne bestemmelsen.

Bestemmelsene i § 4-1 krav om tydelighet, datering og signering, §§ 4-2 første ledd og 4-3 om skriftlig og muntlig rekvirering, § 4-4 første ledd om gyldighetstid, §§ 5-1 grunnkrav og 5-7 om opplysninger om rekvirent, virksomhet og legemiddel på rekvisisjon gjelder tilsvarende.

Aldersbegrensingen bør fjernes:
Optikers mulighet for bruk av diagnostiske medikamenter bør tilpasses samfunnsbehovet.

Optikere har i dag større faglig kompetanse enn tidligere og kan i større grad bidra. Faglig utvikling og kompetanse hos optiker har ikke endret ansvarsforholdet når det gjelder synsutredning hos barn, noe vi forventet i Helsedirektoratets revisjon av nasjonale anbefalinger for undersøkelse av syn i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Aldersgrensen for bruk av diagnostiske som er satt til 5 år hindrer bruken av forsvarlighetsprinsippet og reduserer muligheten for gode lokale øyehelsetjenester – spesielt i distriktene.

Førstelinjehelsetjenesten kan håndtere mange av synsproblemene hos barn da det i denne gruppen er svært få med uoppdaget alvorlig øyepatologi eller andre uoppdagede tilstander som gir varige synsproblemer. Fjernes aldersgrensen vil det være enklere å lage en veileder som gir tilgjengelighet til nødvendig synsundersøkelse av barn over hele landet.

Optiker bør brukes som en tydeligere førstelinje. Hvis lokal optiker benyttes før henvisning til øyelege har dette flere fordeler:

- Raskere time for utredning
- Belaster ikke spesialisthelsetjenesten unødvendig
- Skaper tettere samarbeid med skole, skolehelsetjeneste og foreldre pga geografisk nærhet og lokalkunnskap
- Lavere samfunnskostnader
- Kortere reisevei

Norges Optikerforbund er ikke kjent med at det var klare faglige begrunnelser for den nåværende 5-års grensen for bruk av diagnostiske den gang optikere fikk rett til bruk av diagnostiske medikamenter 1. mai 2004. Ut fra vår kjennskap var dette mer en praktisk tilnærming den gang.

Aldersgrensen på 5 år samsvarer dårlig med 4 års-konsultasjonen på helsestasjonen. Helse- og omsorgsdepartementet bør endre alderen for bruk av diagnostiske hos optiker.

Norges Optikerforbund mener den beste løsninger er at aldersbegrensningen fjernes, og forsvarlighetsprinsippet gjelder.

- **Alternativ 1:** Aldersbegrensningen fjernes for optikere med særskilt kompetanse innen barn og syn og senkes til 4 år generelt.
- **Alternativ 2:** Aldersbegrensningen senkes til 4 år generelt.

Norges Optikerforbund kommer derfor med følgende forslag til endringer i § 7-4:

§ 7-4 Optikeres rett til rekvirering
Optikere med autorisasjon eller lisens, som kan dokumentere relevant kompetanse i bruk av diagnostiske legemidler, kan til bruk i praksis rekvirere okulære legemidler til diagnostisk bruk, samt lokalbedøvende legemidler og adrenalin. Statens legemiddelverk fastsetter hvilke legemidler som omfattes av denne bestemmelsen.

Bestemmelsene i § 4-1 krav om tydelighet, datering og signering, §§ 4-2 første ledd og 4-3 om skriftlig og muntlig rekvirering, § 4-4 første ledd om gyldighetstid, §§ 5-1 grunnkrav og 5-7 om opplysninger om rekvirent, virksomhet og legemiddel på rekvisisjon gjelder tilsvarende.

Godkjenning av for bruk av diagnostiske:
I gjeldende § 2-10 står det: *Optikere med autorisasjon eller lisens, som har opplæring i bruk av diagnostiske medikamenter enten i sin grunnutdanning eller i form av tilleggsutdanning bekreftet ved utstedelse av bevis fra Norges Optikerforbund, kan rekvirere øyedråper til diagnostisk bruk.*

Dette er utelatt i forslaget til ny forskrift uten at det i høringen er diskutert hvordan søkere skal forholde seg. Fra ordningen trådte i kraft er nært 1000 søknader håndtert via Norges Optikerforbund uten kostnad for søker eller krav til medlemskap i organisasjonen. Norges Optikerforbund har fulgt opp de avtaler som ble gjort i 2004 i forbindelse med dette uten å ha fått signaler på at det har vært ønsker om endringer.

I fremtiden blir det trolig flere søkere med variert bakgrunn som søker om disse rettighetene i Norge. Både fra Norden, Europa og land utenfor Europa. Høringen sier ikke noe om hvordan dette skal løses og håndteres, men henvisningen til Norges Optikerforbunds rolle i dette er fjernet.

Vi vil gjerne være med å sikre gode ordninger her og vil i dialog for å løse dette.

Vennlig hilsen

Hans Torvald Haugo
Generalsekretær
Norges Optikerforbund